

ODKRYĆ SIĘ (50) *vb pf*

się (25), sie (25).

o jasne.

inf odkryć się (7). ◇ *fut* 3 *sg* odkryje się (10). ◇ 3 *pl* odkryją się (2). ◇ *praet* 2 *sg m* -ś się odkrył (1). *f* odkryłaś się, -ś się odkryła (2). ◇ 3 *sg m* odkrył się (7). *f* odkryła się (4). *n* odkryło się (2). ◇ 3 *pl subst* odkryły się (6). ◇ *imp* 2 *sg* odkryj się (1). ◇ *con* 3 *sg m* by się odkrył (1). *f* by się odkryła (1). *n* by się odkryło (3). ◇ 3 *pl subst* odkryłyby się (1). ◇ *con praet* 3 *sg f* by się była odkryła (1). ◇ *part praet act* odkrywszy się (1).

Sł stp s.v. odkryć, Cn, Linde brak.

1. *Odsłonić się; revelari Vulg; discooperire se, discooperiri PolAnt* (11) : *LubPs E*; odkryły się fundamenty świata *BudBib Ps* 17/14[16].

Szereg: »odkryć się a ukazać się« (1): y odkryły á vkażály fie fundamenty ziemie [*et revelata sunt fundamenta orbis terrarum*]. *Leop Ps* 17/16.

a. *Odsłonić swe wnętrze* (1) : [słowa św. Heleny, która odnalazła zakopany krzyż Chrystusowy:] odmiećcie rozwaliny/ niech się żywot vkaże. [...] odkryi się ziemio/ á zaświeć się żywocie. *SkarŻyw* 398.

b. *Dać do siebie bezpośredni dostęp wrogowi* (1) : y odkryłyby się tute wszystkie kraje gdy Moskwićin za Krola Stefana posiadał Inflanty. *ActReg* 6.

c. *O ludziach* (6) :

α. *Obnażyć się* (1) : *Aperire ventrem, Wywálić brzuch/ odkric* fie. *Mącz* 278d.

β. *Odrzucić z siebie pościel* (5) : *BibRadz Gen* 9/21; zánawwszy nieopátrnie się położył y odkrył. *SkarŻyw* 271; *StryjKron* 6.

Przen (2) : boś sie [*Jerozolimo*] wedle mnie odkryłá/ y przypuściłás cudzołożniká *Leop Is* 57/8; *BudBib Is* 57/8.

2. *Ujawnić się, objawić się, ukazać się, wyjść na jaw; revelare se, revelari PolAnt; detegi JanStat* [niektóre użycia może w funkcji strony biernej] (39) : *MurzNT* 93; *Diar* 66; Tymi słowy okázuie iż funnienie káżdego odkryie się á táiemnice ferc wśzytkich będą obiáwionę. *BibRadz I* 451b *marg*; *GórnDworz* D4, E7v; *BiałKat* 298v; Chcąc widzieć fkađ tam takie wielkie fkarby były/ Ktore po fmierci tego ftrácá sie odkryły. *HistLan* F, D; *BudBib Is* 40/5; Iuż sie [...] vpor niepohámowány ich znáczney złości y zazdrości przeciw Pánu nálzemu Iezufowi Chriftufowi odkryły *CzechRozm* 176; ále iego potwarcy do Rzymu iáchác niechćieli/ wiedząc iż się tam ich matáctwo okdryć [!] miało. *SkarJedn* 127; wzdrygá się ferce moie/ [...] gdy wfpomnię/ iłz się myfli náłze y słowá y vczynki/ ná on dzień fádny/ odkryć máią. *SkarŻyw* 121.

odkryć się komu (3): światobliwość żywotá iego odkryć sie wśzytkim miałá. *SkarŻyw* 108; *KochFr* 78; *SarnStat* 261.

odkryć się przed kim (1): A wszakże jenak iż się jakiego stáđ pożytku Rzeczypospolitej uczynić nadziewamy, gdy się to przed WKM odkryje, że dalibog i mnimanie to [...] odmienić się u WKM ku dobremu RP może *Diar* 65.

odkryć się z czym (3): [*białogłowa*] zaniecha s tobą onego belpięczeństwa/ ktorego do thych czáfów vzywáfá/ niżes fie z miłofciáf odkrył. *GórnDworz Cc3v; WujJud 173v; KochFr 78.*

odkryć się w czym [= z czym] (2): *BielKron 214*; gdyż káfdy ten/ który záfáfawia/ tego nawięcéy zwykł fie ítrzędz/ áby w nędzy y niedofáftku komu nie odkrył fie. *SarnStat 261.*

Ze zdaniem podmiotowym [z zapowiednikiem: to; iż, że] (2): *Diar 65*; gdy fie to odkryło/ iż [*wiersze*] były czyies ínfe/ hnet ítráficy tę cenę *GórnDworz Nv.*

W przeciwstawieniach: »nakryty (*a. zakryty*) (2), (*za*)taić się (2) ... odkryć się« (4): Bo ácz przed tym potrofze fie táíl íáko wáf pod trawáf/ ále od tego czáfu práwie fie odkrył *RejAp 170v; RejPos 337*; Bo nic nie íeft nákrzytego/ coby fie nie odkryło *BudNT Luc 12/2; SkarKaz 549b.*

W porównaniu (1): Bo odkryie fie íáko wodáf fáf/ á ípráfiedliwośc íáko potok gwałtowny *BudBib Am 5/24.*

Frazy: »chytrośc się odkryje« (1): *SkarŻyw 389 cf Szereg.*

»odkryje się fałsz« (2): *SkarŻyw 391*; Nie odkrył fie fałz y ofzukáfie Rzymńkich bífkupow przez táf długi czas? *SkarKaz 550a.*

»odkryje się prawda« [*szyk zmienny*] (3): *DiarDop 103; GostGosp 20*; Moie ízaleńftwo czas krotki okaże/ gdy prawdáf ná íáfniáf fie odkryie. *Phil N3.*

»rzecz się odkryje« (2): ítrzymáf dáley ímiechu drudzy nie mogli: rzecz fie wízytkáf odkryáf *GórnDworz S8 [idem] WerGośc 250.*

»tajemnice się odkryjáf« (1): Táf załton nie bédzie/ táf fie táíemnice Odkryjáf *GrabowSet O3v.*

»zdrada się odkryje« (1): *SkarŻyw 389 cf Szereg.*

Zwrot: »na jáfniáf (*a. jasnośc*), jáfnie się odkryć« [*szyk zmienny*] (3:2): *RejJóz I4v, L5v*; od tego czáfu záfáfzáfáf waśń [...] odkryáf fye práwie ná íáfnośc. *BialKat 163v; WujJud 173v; Phil N3.*

Szereg: »pokazać się i odkryć się« (1): teraz fie íufz pokaże/ y záfraz fie chytrośc/ zdráfáf/ kłáfmfwo/ y niezbożnośc Heretycka [...] odkryie. *SkarŻyw 389.*

W przen (2) :

Fraza: »odkryło się [*co*] w uszach« = *ktoś usłyszał coś* (1): Y odkryło fie to w wízfach [*moich*] íehowy Ceweotha [*revelabitur in auribus meis, Domini exercituum*; Y záfawíł fie w wízfách moich głof PANA záfáfópów *WujBib*]. *BudBib Is 22/14.*

Zwrot: »odkryć się w oczach wszystkich« = *wszyscy zobaczyli* (1): y odkrył fie fałz w oczach wízytkích *SkarŻyw 391.*

a. *Zwierzyc się* [*komu z czym*] (1) : Lecz onáf ná íercu woláf máíáf wczyftości S. Chryfufáf íamego małżonkáf być/ nieśmieíáf fie ítym rodzicom odkryć: [...] ízukáfáf táfkich przyczyn/ íákoby wolnaf zofáfáf mogłáf. *SkarŻyw 150.*

Synonimy: **1.c.a.** *obnażyc się*; **2.** *objawic się, okazać się.*

Formacje współrdzenne cf KRYĆ.

Cf **1. ODKRYCIE**